

Conclusie

De mate van implementatie van de *Multidisciplinaire richtlijn predialyse* bij predialysepatiënten met metabole acidose in VieCuri MC in 2013 vergeleken met 2012 levert een gemengd beeld op. Enerzijds is bij predialysepatiënten significant minder vaak de serumspiegel waterstofcarbonaat gemeten (39% tegenover 48%). Anderzijds wordt vaker gestart met alkalitherapie bij predialysepatiënten met metabole acidose (44% tegenover 22%). De implementatie van de *Multidisciplinaire richtlijn predialyse* is beperkt. Het verdient aanbeveling de implementatie van richtlijnen binnen een vakgroep vast te leggen en te monitoren.

Gebaseerd op het registratieonderzoek van D.M.T. Burgers.

Geen belangenverstrengeling gemeld.

Literatuur

- Kraut JA, Kurtz I. Metabolic acidosis of CKD: diagnosis, clinical characteristics, and treatment. *Am J Kidney Dis.* 2005 jun;45(6):978-93.
- Kovesdy CP. Metabolic acidosis and kidney disease: does bicarbonate therapy slow the progression of CKD? *Nephrol Dial Transplant.* 2012 aug;27(8):3056-62.
- Roderick P, Willis NS, Blakeley S, Jones C, Tomson C. Correction of chronic metabolic acidosis for chronic kidney disease patients. *Cochrane Database Syst Rev.* 2007 jan 24;(1):CD001890.
- de Brito-Ashurst I, Varaganam M, Raftery MJ, Yaqoob MM. Bicarbonate supplementation slows progression of CKD and improves nutritional status. *J Am Soc Nephrol.* 2009 sep;20(9):2075-84.
- Verove C, Maisonneuve N, El Azouzi A, Boldron A, Azar R. Effect of the correction of metabolic acidosis on nutritional status in elderly patients with chronic renal failure. *J Ren Nutr.* 2002 okt;12(4):224-8.
- Abramowitz MK, Melamed ML, Bauer C, Raff AC, Hostetter TH. Effects of oral sodium bicarbonate in patients with CKD. *Clin J Am Soc Nephrol.* 2013 mei;8(5):714-20.
- Simon EE, Hamm LL. The role of bicarbonate in CKD: evidence bulks up. *Clin J Am Soc Nephrol.* 2013 mei;8(5):703-5.
- Turner JM, Bauer C, Abramowitz MK, Melamed ML, Hostetter TH. Treatment of chronic kidney disease. *Kidney Int.* 2012 feb;81(4):351-62.
- Multidisciplinaire richtlijn predialyse, update 2011. Nieuwegein: Nederlandse federatie voor Nefrologie; 2011. http://www.nefro.nl/uploads/4W/qX/4WqXEPuAQTj88b4CjAj-2g/multidisciplinaire_richtlijn_predialyse_-2011.pdf. Geraadpleegd 2015 mrt 19.
- Adam B, Liebrechts T, Saadat-Gilani K, Vinson B, Holtmann G. Validation of the gastrointestinal symptom score for the assessment of symptoms in patients with functional dyspepsia. *Aliment Pharmacol Ther.* 2005 aug;22(4):357-63.
- Disthabanchong S, Treeruttanawanich A. Oral sodium bicarbonate improves thyroid function in predialysis chronic kidney disease. *Am J Nephrol.* 2010;32(6):549-56.

NEDERLANDS FARMACEUTISCH ONDERZOEK IN DE INTERNATIONALE LITERAATUUR

2015;9:E1523

Scholing voor ICT-ondersteund geneesmiddelmanagement

Bob Wilffert

Geneesmiddelveiligheid kan mogelijk worden verbeterd door een goede scholing op het gebied van ICT-ondersteund geneesmiddelmanagement. Hiervoor is een goede analyse nodig van de benodigde vaardigheden en complicerende factoren. Van Stiphout e.a. beschrijven de diverse procedurele en cognitieve taken en de complicerende factoren die een rol spelen bij de optimale toepassing van ICT in een poliklinische setting.

Het artikel verschaft inzicht in de procedurele, cognitieve en macrocognitieve taken die getraind moeten worden en maakt duidelijk hoe de scholing meer kan worden aangepast aan de dagelijkse praktijk door complicerende omstandigheden te includeren. Op basis van de verkregen inzichten wordt een concept opgesteld voor een scholing waarin artsen beginnen met een eenvoudige casus, maar in de hoogste fase van complexiteit een casus uitwerken inclusief *non-adherence*, incomplete informatie, multimorbiditeit,

complexe medicatie, geneesmiddelinteracties en verstoringen tijdens het voorschrijven. Het artikel bevat ook een voorbeeld van een dergelijke complexe casus als een online-voorbeeldmodule.

Het artikel geeft een goed inzicht in de verschillende aspecten van de uitvoering van ICT-ondersteund geneesmiddelmanagement in de dagelijkse klinische praktijk, wat voor de apotheker van groot belang is om te kunnen bijdragen aan een optimale farmacotherapie voor zijn patiënten.

- van Stiphout F, Zwart-van Rijkom JE, Maggio LA, Aarts JE, Bates DW, van Gelder T, Jansen PA, Schraagen JM, Egberts AC, Ter Braak EW. Task analysis of IT-mediated medication management in outpatient care. *Br J Clin Pharmacol.* 2015 Mar 9. [online prepublicatie]

Wilffert B. Scholing voor ICT-ondersteund geneesmiddelmanagement. *PW Wetenschappelijk Platform.* 2015;9:e1523.